

Pravilnik o utvrđivanju profesionalnih bolesti

"Službeni glasnik RS", broj 105/03

Član 1.

Ovim pravilnikom utvrđuju se profesionalne bolesti, radna mesta, odnosno poslovi na kojima se te bolesti pojavljuju i uslovi pod kojima se smatraju profesionalnim bolestima.

Član 2.

Profesionalne bolesti, radna mesta, odnosno poslovi na kojima se te bolesti pojavljuju i uslovi pod kojima se smatraju profesionalnim bolestima su sledeći:

Red. br.	Profesionalna bolest	Poslovi i radna mesta na kojima se bolest pojavljuje	Uslovi za priznavanje bolesti kao profesionalne
1	2	3	4
1.0. BOLESTI PROUZROKOVANE HEMIJSKIM DEJSTVOM			
1.1. Metali i metaloidi			
1.	Trovanje olovom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija olovu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Izražena klinička slika trovanja ili specifična oštećenja krvi i krvotvornih organa ili perifernog nervnog sistema ili centralnog nervnog sistema ili bubrega
2.	Trovanje živom ili njenim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija živi ili njenim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima nervnog sistema ili bubrega ili najmanje tri od ostalih organa ili organskih sistema
3.	Trovanje arsenom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija arsenu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima krvi i krvotvornih organa ili nervnog sistema ili dva od sledećih organa: srca, bubrega ili jetre
4.	Trovanje fosforom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija fosforu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima dva od sledećih organa ili organskih sistema: kosti, jetra, bubrezi, nervni sistem, krv i krvotvorni organi i srce

5.	Trovanje manganom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija manganu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima nervnog sistema ili dva od sledećih organa ili organskih sistema: jetra, bubrezi, krv i krvotvorni organi, respiratorni sistem
6.	Trovanje berilijumom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija beridijumu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim promenama na plućima ili specifičnim oštećenjima druga dva organa ili organska sistema
7.	Trovanje kadmijumom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija kadmijumu ili njegovim jedinjenjima. (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima bubrega ili kostiju ili dva od sledećih organa ili organskih sistema: respiratorni sistem, jetra i krv i krvotvorni organi
8.	Trovanje selenom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija selenu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjem tri organa ili organska sistema
9.	Trovanje vanadijumom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija vanadijumu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima tri organa ili organska sistema
10.	Trovanje hromom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija hromu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima tri organa ili organska sistema
11.	Trovanje niklom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija niklu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima tri organa ili organska sistema
12.	Trovanje cinkom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija cinku ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima tri organa ili organska sistema
13.	Trovanje bakrom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija bakru ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima tri organa ili organska sistema

14.	Trovanje aluminijumom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija aluminijumu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima tri organa ili organska sistema
15.	Trovanje kobaltom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija kobaltu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima tri organa ili organska sistema
16.	Trovanje kalajem ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija kalaju ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima tri organa ili organska sistema
17.	Trovanje antimonom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija antimonu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima tri organa ili organska sistema
1.2. Gasovi			
18.	Trovanje halogenim elementima i njihovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija halogenim elementima ili njihovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa promenama koje odgovaraju hroničnom iritativnom efektu na koži, sluzokožama i respiratornom sistemu
19.	Trovanje sumporom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija sumporu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa hroničnim iritativnim efektima na koži, sluzokožama i respiratornom sistemu
20.	Trovanje azotnim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija azotnim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa hroničnim iritativnim efektima na koži, sluzokožama i respiratornom sistemu
21.	Trovanje ugljenmonoksidom	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija ugljenmonoksidu (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima dva od sledećih organskih sistema: centralni nervni sistem, krvni sudovi, krv i krvotvorni organi
22.	Trovanje cijanom ili njegovim jedinjenjima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija cijanu ili njegovim jedinjenjima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa asteno-vegetativnim manifestacijama i specifičnim oštećenjima

dva od sledećih organa ili organskih sistema: nervni sistem, štitasta žlezda, krv i krvotvorni organi

1.3. Rastvarači

23.	Trovanje alifatskim ugljovodonicima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija alifatskim ugljovodonicima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima dva od sledećih organa ili organskih sistema: krv i krvotvorni organi, jetra, bubrezi i nervni sistem
24.	Trovanje cikličnim ugljovodonicima ili njihovim homolozima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija cikličnim ugljovodonicima ili njihovim homolozima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima dva od sledećih organa ili organskih sistema: krv i krvotvorni organi, jetra, bubrezi i nervni sistem
25.	Trovanje nitro i aminoderivatima ugljovodonika	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija nitro i aminoderivatima ugljovodonika (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa pojavom katarakte ili specifična oštećenja dva od sledećih organa ili organskih sistema: krv i krvotvorni organi, jetra, bubrezi i nervni sistem
26.	Trovanje halogenim derivatima ugljovodonika	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija halogenim derivatima ugljovodonika (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima dva od sledećih organa ili organskih sistema: krv i krvotvorni organi, jetra, bubrezi i nervni sistem
27.	Trovanje ugljendisulfidom	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija ugljendisulfidu (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima dva od sledećih organa ili organskih sistema: organ vida, centralni nervni sistem i periferni nervni sistem ili tri od ostalih organa ili organskih sistema
28.	Trovanje alkoholima ili estrima ili aldehydima ili ketonima	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija alkoholima ili estrima ili etrima ili aldehydima ili ketonima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima dva od sledećih ili organskih sistema: krv i krvotvorni organi, jetra, bubrezi i nervni sistem

1.4. Pesticidi

29.	Trovanje pesticidima koji nisu obuhvaćeni pod drugim tačkama	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija pesticidima koji nisu obuhvaćeni pod drugim tačkama (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinička slika trovanja sa specifičnim oštećenjima dva organa ili organska sistema
-----	--	--	--

2.0. BOLESTI PROUZROKOVANE FIZIČKIM DEJSTVOM

30.	Oboljenja izazvana jonizujućim zračenjem	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija otvorenim i zatvorenim izvorima jonizujućeg zračenja (Dokaz o trajanju ekspozicije najmanje pet godina i intenzitetu ekspozicije - ličnom biodozimetrijom ili merenjem radioaktivnosti urina)	Klinička slika sa morfološkim i funkcionalnim promenama u krvi i krvotvornim organima ili koži (ulcerozni radiodermatitis) ili očnog sočiva (katarakta) ili hipotireoza izazvana radioaktivnim jodom
31.	Oboljenja izazvana nejonizujućim zračenjem	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija nejonizujućem zračenju (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije - najmanje pet godina)	Morfološke i funkcionalne promene na organu vida (katarakta)
32.	Oboljenja izazvana poništenim ili sniženim atmosferskim pritiskom	Poslovi i radna mesta kesonaca, ronilaca i letačkog osoblja. (Dokaz o ponavljanim naglim dekompresijama)	Ponavljanje vazdušne embolije i ispadi funkcije centralnog nervnog sistema ili miokarda ili pluća ili koštanog sistema
33.	Oboljenja izazvana bukom	Poslovi i radna mesta na kojima se dolazi u kontakt sa bukom preko dozvoljenog nivoa (Dokaz o trajanju i intenzitetu ekspozicije)	Obostrano perceptivno oštećenje sluha preko 30% po Fowler-Sabineu. Dokaz o progresiji oštećenja sluha tokom rada u buci
34.	Oboljenja izazvana vibracijama	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija vibracijama (Dokaz o trajanju ekspozicije od najmanje pet godina)	Klinička slika sa minimumom morfoloških ili funkcionalnih promena na vaskularnom i neuromuskularnom ili koštanom sistemu
35.	Hronični burzitis zglobova nastao usled prenaprezanja i dugotrajnog pritiska	Poslovi i radna mesta na kojima postoji dugotrajno prenaprezanje i dugotrajan pritisak na burze (najmanje pet godina)	Klinička slika hroničnog zapaljenja lakatne ili ramene ili prepatelarne burze sa umanjnjem funkcije zahvaćenog zgloba
36.	Sindrom karpalnog tunela	Poslovi i radna mesta na kojima postoji dugotrajno prenaprezanje	Klinička slika sa morfološkim znacima

		i pritisak na šaku i podlakticu	hronične kompresije i funkcionalnim ispadima
37.	Paraliza nerava usled prenaprezanja i dugotrajnog pritiska	Poslovi i radna mesta na kojima postoji dugotrajno prenaprezanje i pritisak na periferni nerv	Klinička slika paralize perifernog nerva
38.	Oštećenje meniskusa kolena usled dugotrajnog opterećenja u nefiziološkom položaju	Poslovi i radna mesta na kojima postoji opterećenje kolena u nefiziološkom položaju (Dokaz o trajanju opterećenja kolena - najmanje pet godina, sa dnevnim opterećenjem od najmanje jedne trećine radnog vremena	Klinička slika sa morfološkim lezijama meniskusa i funkcionalnim promenama kolenog zgloba

3.0. BOLESTI PROUZROKOVANE BIOLOŠKIM FAKTORIMA

39.	Tropske, importovane bolesti izazvane virusima, bakterijama i	Poslovi osoblja na službi u oblastima gde se tropske bolesti javljaju endemski i epidemijski	Klinička slika tropskih bolesti (Dokaz o kontaktu sa biološkim agensom i parazitima prostornoj i vremenskoj povezanosti sa pojavom bolesti)
40.	Antropozoonoze	Poslovi i radna mesta na kojima je ostvaren kontakt sa uzročnikom bolesti	Klinička slika antropozoonoza (Dokaz o kontaktu sa biološkim agensom i prostornoj i vremenskoj povezanosti sa pojavom bolesti)
41.	Virusni hepatitis:	Poslovi i radna mesta na kojima je ostvaren parenteralni kontakt sa uzročnikom bolesti	Klinička slika hepatitisa (Dokaz o parenteralnoj infekciji sa biološkim agensom i vremenskoj i prostornoj povezanosti sa pojavom bolesti)
42.	Parenteralna infekcija izazvana virusom SIDA-e (AIDS)	Poslovi i radna mesta na kojima je ostvaren parenteralni kontakt sa uzročnikom bolesti	Klinička slika SIDA-e (Dokaz o parenteralnoj infekciji sa biološkim agensom i vremenskoj i prostornoj povezanosti sa pojavom bolesti)
43.	Tuberkuloza	Poslovi i radna mesta na kojima je ostvaren parenteralni kontakt sa bacilom tuberkuloze	Klinička slika tuberkuloze prouzrokovane bacilom tuberkuloze rezistentnim na antituberkolozne lekove

4.0. BOLESTI PLUĆA

44.	Silikoza pluća	Poslovi i radna mesta na kojima	Klinički nalaz sa
-----	----------------	---------------------------------	-------------------

	postoji ekspozicija prašini slobodnog silicijum-dioksida (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	rendgenografskim promenama na plućima, profuzije 1/1 i poremećajem plućne ventilacije najmanje srednjeg stepena ili veći stepen profuzije rendgenografskih promena
45. Siliko-tuberkuloza	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija prašini slobodnog silicijum-dioksida (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinički nalaz sa rendgenografskim promenama na plućima profuzije 1/1, kao i znacima aktivne tuberkuloze
46. Azbestoza pluća	Poslovi i radna mesta na kojima postoji ekspozicija azbestnim vlaknima (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinički nalaz sa rendgenografskim promenama na plućima profuzije 1/1 i poremećajem plućne ventilacije najmanje srednjeg stepena ili veći stepen profuzije rendgenografskih promena
47. Pneumokonioza rudara ugljenokopa	Poslovi i radna mesta u rudnicima uglja sa podzemnom eksploatacijom (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinički nalaz sa rendgenografskim promenama na plućima profuzije 1/1 i poremećajem plućne ventilacije najmanje srednjeg stepena ili veći stepen profuzije rendgenografskih promena
48. Pneumokonioza uzrokovana tvrdim metalom	Poslovi proizvodnje i obrade tvrdog metala (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije)	Klinički nalaz sa rendgenografskim promenama na plućima profuzije 1/1 i poremećajem plućne ventilacije najmanje srednjeg stepena ili veći stepen profuzije rendgenografskih promena
49. Bisinoza pluća	Poslovi i radna mesta gde postoji ekspozicija prašini pamuka, lana i konoplje, posebno u početnim fazama prerade (Dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije od najmanje deset godina)	Klinička slika bisinoze u drugom i u trećem stadijumu bolesti

50. Astma	Poslovi i radna mesta na kojima dolazi do kontakta sa materijama koje izazivaju alergijsko ili iritantno dejstvo na disajne puteve (Dokaz o ekspoziciji)	Klinička slika astme sa verifikacijom napada u toku rada, pozitivni nespecifični i specifični bronhoprovokativni testovi. U slučajevima kad je bronhoprovokativni test kontraindikovano, pozitivni imunološki testovi
51. Egzogeni alergijski bronhioloalveolitis	Poslovi i radna mesta na kojima su radnici ekspozicijom sporama gljivica i heterološkim proteinima (Dokaz o ekspoziciji)	Klinički nalaz sa specifičnim rendgenografskim promenama na plućima, poremećaj plućne ventilacije srednjeg stepena, pozitivan specifični bronhoprovokativni test i specifične imunološke promene
52. Angioneurotski edem gornjih disajnih puteva	Poslovi i radna mesta na kojima su radnici ekspozicijom alergogenim materijama (Dokaz o ekspoziciji)	Klinička slika sa izraženim promenama na gornjim disajnim putevima i pozitivnim ekspozicionim i specifičnim imunološkim testovima
53. Hronični opstruktivni bronhitis	Poslovi i radna mesta na kojima dolazi do kontakta sa iritirajućom prašinom (dokaz o intenzitetu i trajanju ekspozicije od najmanje deset godina)	Klinička slika hroničnog opstruktivnog bronhitisa sa poremećajem plućne ventilacije teškog stepena (FEV1 <50%). Normalan spirometrijski nalaz pri zaposlenju. Dokaz o progresiji oštećenja plućne funkcije tokom rada. Dokaz da je obolela osoba oduvek bila nepušač

5.0. BOLESTI KOŽE

54. Kontakt dermatitis	Poslovi i radna mesta na kojima su radnici ekspozicijom alergogenim ili iritantnim materijama (Dokaz o ekspoziciji)	Klinička slika težeg hroničnog ili recidivnog kontakt dermatitisa sa pozitivnim specifičnim imunološkim i drugim testovima
55. Recidivantna urtikarija	Poslovi i radna mesta na kojima su radnici ekspozicijom	Klinička slika sa pozitivnim ekspozicionim i

alergogenim materijama (Dokaz o ekspoziciji)	imunološkim testovima
--	-----------------------

6.0. MALIGNNE BOLESTI

56. Maligne bolesti	Poslovi i radna mesta gde se ostvaruje kontakt sa kancerogenim materijama	Klinička slika malignog oboljenja prouzrokovano jonizujućim zračenjem ili ultravioletnim zracima ili hemijskim kancerogenima sa IARC liste sigurno dokazanih kancerogena
---------------------	---	--

Član 3.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o utvrđivanju profesionalnih bolesti ("Službeni list Savezne Republike Jugoslavije", br. 16/97 i 19/97).

Član 4.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".